

Budapest

Nemzeti Múzeum

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslo-
bodjenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám:
137, éjjel 488. Sürgőnvcim: „Délbácska”, Novisad

NOVISAD, 1925 OKTÓBER 2.
VI. évfolyam **PÉNTEK**

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél
évre 240 és egész évre 480 dinár. Kéziratokat
nem adunk vissza. Egyes szám ára: 1.50 dinár

ROVÁS

A tanfelügyelő ur azt állítja, hogy ma több magyar iskola van Novisadon, mint amennyi volt a magyar impérium alatt. Nem tudnánk magunkhoz térni a csodálkozástól, ha Petrovics ur nyilatkozata további részében nem biztosítana bennünket arról, hogy Novisadon szó sem lehet a magyar iskolák üldözéséről. Hát ez igaz. Erről ma már valóban alig lehet szó. Ez a sokat vitatott üldözés ugyanis már régen tui van a magyar iskolákon. Mert hol vannak ma már azok! Hol van a novisadi katolikus gimnázium, hol van a kereskedelmi iskola? A tanfelügyelő ur sorainak köteles udvariasságból helyt adunk, de a tanfelügyelő urnak tudnia kell, hogy nyilatkozatának az a része, amely szerint Novisadon ma több a magyar iskola, mint tíz évvel ezelőtt, hogy enyhén fejezzük ki magunkat, nélkülöz minden alapot. Ha a sajtótörvény az ő állításaival szemben részünkre is védelmet biztosítana, nyugodtan kérnők a tanfelügyelő állításainak soron kívüli helyreigazítását.

A bukaresti minisztertanácson Duca külügyminiszter tette ezt a kijelentést: *Románia nem akarja elnyomni a kisebbségeket, mert ez nem érdeke egy országnak sem.* Ez a kijelentés új és tartalma annyi, hogy egy ország kormánya nemcsak nemzetközi egyezményekből kifolyólag óhajt eleget tenni a kisebbségekkel szemben vállalt kötelezettségeinek, hanem saját érdekében is. Várjuk, hogy a kormányzat ezt a felismerést belevizsi a reális államéletbe is, s várjuk végre annak hivatalos elismerését, hogy *a szuverenitás régi fogalmának revíziójára van szükség.* Maga a Népszövetség már annak az eszmének kifejeződése, hogy az államok önként korlátozták szuverenitásukat s elismerték a többi államoknak azt a jogát, hogy a békebontóval szemben fellépjenek. Fájdalom, hatékony klauzulák nem gondoskodtak a békebontóval szemben egységes fellépésről és nincs igazi szankciójuk a Népszövetség ama határozatainak sem, amelyeket a kisebbségi ügyekben meghozhat. Amde a fejlődés útja mindig az volt, hogy előbb történt meg a szükséglet felismerése és csak azután következhetett a gyakorlati kielégítés műve. Az államok már igen sokban hozzájárultak szuverenitásuk korlátozásához, amikor lemondottak bizonyos hadviselési eszközök használatáról, nemzetközi állandó bíróságot állítottak fel, kötelezték magukat bizonyos munkásvédelmi, gyermekvédelmi, nővédelmi intézmények bevezetésére stb. Ettől már csak egy lépés vezet odáig, amit Duca külügyminiszter beszédében célként felállított: az összes államok szuverenitásának korlátozásához a kisebbségi kérdésben és mi tegyük hozzá: mindazokban a belpolitikai kérdésekben, amelyek, ha elhanyagolják őket, könnyűszerrel vezethetnek nemzetközi konvulziókhoz. *A szuverenitás ezzel vesztene szélességben, de nyerne mélységben.* Hiszen csak az történnék, hogy az államok önként lemondanak szuverenitásuk egy részéről s átadnák azt az államközi nagy közösségnek: a Népszövetségnek és visszakapnák tőle felfokozott értékben az összes államok szuverenitásának megfelelő részét. Az egyik állam

szabadságán nem ejtne csorbát, ha a másik állam hasonló szabadságának elvét elfogadva, kölcsönösen kiküszöbölnék az üldözött pontokat

s biztosítva a másik államok nyugalmát, megkapnák cserébe a maguk nyugalmának sokkal teljesebb biztosítását.

MEGKEZDŐDIK A POLITIKAI ÉLET

A király ma érkezik Beogradba

A szkupstina október 15-én kezdi a rokkanttörvény tárgyalását — Pasics még nem jön haza Nincsic Mussolinival fog találkozni

Beogradból telefonálják: Öfelsége ma délután érkezik vissza a fővárosba, ami a politikai életben is érezteti majd a hatását. A képviselők minden hivatalos cáfolat dacára is bizonyosra veszik hogy a király csak Rádics genfi beszéde miatt szakította meg dalmáciai útját. A király Beogradba való visszaérkezése következtében a politikai életben is nagyobb élénkség várható. A parlament pénzügyi bizottsága október 10-én ül össze és megkezdzi a költségvetés tárgyalását. A Délbácska munkatársának értesülése szerint a szkupstina is összeül 15-én, azonban csak 20-ig tart ülést és ezzel befejezi a mostani ülészakot. A kormány már 15-én beterjeszti a nemzetgyűlésnek a rokkanttörvényt amint azt a tegnapi délutáni minisztertanácson elhatározták. A rokkant törvényt sürgősen letárgyalja a szkupstina, úgy, hogy

20-ig már törvényerőre is emelkedik.

Tegnap a fővárosban az a hír terjedt el, hogy Pasics Nikola miniszterelnök 4-én vagy 5-én visszatér Beogradba. Munkatársunk értesülése szerint Pasics még nem jön haza, bár eredetileg ez volt a terve. Most azonban még külföldön marad mindaddig, amíg a kormány tagja között fennálló ellentétek el nem simulnak. Pasics nem tartja taktikusnak, hogy beavatkozzon ebbe az egyenetlenségbe, mert nem tudja, miként fog ez végződni. Ő csak akkor jön haza, ha a miniszterek egymás között tisztázták a helyzetet.

Nincsic Momcsilo külügyminiszter október 4-én jön haza, utközben azonban felkeresi Mussolinit, — hogy néhány kérdést rendezzen vele, amelyeket legutóbbi találkozásukkor nem rendeztek.

A KÖZÉPEURÓPAI ÁLLAMOK SZÖVETSÉGE

Magyar--osztrák--német szövetség?

Magyarország szövetségeseiket keres — A Journal de Geneve cikke

Genfből jelentik: A Journal de Geneve figyelemreméltó cikket közöl budapesti levelezőjének tollából Magyarország helyzetéről. A cikk megállapítja, hogy a Németországhoz való csatlakozás kérdését Magyarországon is figyelemmel kísérik és könnyen megtörténhetik, hogyha Ausztria csakugyan csatlakozik Németországhoz, akkor ebben a lépésben Magyarország is követi. Nem tulajdonképeni értelemben vett beolvadásról lenne szó, hanem szoros szövetségről, közös külpolitikáról, háboru eseteire érvényes katonai egyezményről és teljes vámegységéről.

A magyarok ugyan nem nagyon lelkesülnek ezért az eszméért, amelynek ellentmondanak a faji, nyelvi és vérmérsékleti különbségek és amely mellett gazdasági természetű megfontolások is szólnak döntő sullyal, mégis rákényszerítheti őket az a szükség, hogy a kis-entente államai közé ékelve — és a német-osztrák hatalmas birodalom szomszédságában — Magyarország nem maradhat sokáig elszigetelten és akarva nem akarva, szövetségeseiket keres magának.

Ilyen szövetségest — legalább is addig, amíg a kis-entente nem módosítja politikáját — csupán ama népek oldalán találhat, amelyek sorsában osztozik, amelyek szenvedéseit ismerik és amelyek állandóan bizonyosságot tesznek vele szemben régi barátságukról. Ezzel a fordulattal számolniok kell a nyugati hatalmaknak.

Ha Ausztria nem csatlakoznék Németországhoz, akkor is hasonló fejleményekre van

külátás, ha más formában is. A kis-entente államai gyűrűvel veszik körül Magyarországot és ez előbb-utóbb olyan entente megszületését fogja maga után vonni, amelynek irányzata ellenkező célzatu. Ha ki akarják kerülni ezt a lehetőséget, amely kevésbé kívánatos közvetlenül a kis-entente-ra és közvetve Franciaországra, ennek egyetlen módja, ha baráti kezdet nyújtanak Magyarországnak.

Ahhoz azonban, hogy Magyarország és a kisentente egyes vagy valamennyi állama között jó viszony állhasson helyre, három dolog szükséges. Ezek a következők: 1. El kell fogadni a trianoni szerződés revíziójának gondolatát. 2. A magyar kisebbségek számára teljesen korrekt elbánást kell biztosítani. 3. A kereskedelmi szerződésekben bizonyosságát kell adni Magyarországgal szemben a jóindulatnak.

A cikk utal arra, hogy a Magyarországot gyűrűbezáró államoknak épp olyan érdekük fűződik a gazdasági kötelékek felújításához, mint magának Magyarországnak. Miután Franciaországot közelről érinti, hogy Magyarország milyen viszonyban áll szomszédaival, e mellett nagy befolyást tud gyakorolni a kis-entente határozataira,

elsősorban Franciaország hivatott arra, hogy előkészítse a dunai medence népeinek közeledését.

A magyarság ügyének tesz szolgálatot, ha előfizet a nyolcoldalas „DÉLBÁCSKA”-ra!

A „Vreme“ ismételt megállapítja, hogy a szerbek és horvátok között létrejött megegyezést a nemzet nagy többsége örömmel üdvözölte, sőt azok a politikai csoportok is, amelyek az állam és ország érdekeit fölébe helyezik a pártérdekeknek. Ebben a tekintetben különösen a demokráta párt tünt ki, amely a kormány deklarációja fölött megindult parlamenti vitában melegen üdvözölte a megegyezést, hangoztatva, hogy a két legnagyobb parlamenti párt együttműködése a konszolidáció egyedüli biztosítéka. Elvben üdvözölték a megegyezést a muszlimán organizáció és a földműves párt is. A jelenlegi kormánytöbbség ellen pedig a horvát zajednica, a klerikálisok és a független demokráta párt foglaltak állást. A független demokratapárt csak akkor határozta el magát erre a lépésre, amikor már egészen biztosan meg lehetett állapítani, hogy nem vehet részt a kormányban. Ez elegendő oknak bizonyult, hogy a mai kormányrendszer ellen megindította a legfektelenebb agitációt. A mai kormány az összeomlás óta egyike a legerősebb kormányoknak, mert kompakt parlamenti többségre támaszkodik. Támaszkodik továbbá a nemzet nagy többségének bizalmára és a parlamenti voksok kétharmad részének birtokában a belpolitikai élet stabilizációjára. Mint ilyen a kormány hosszabb működésre rendezkedik be s olyan törvényekkel léphet a parlament elé, amelyek az ország gazdasági és szociális fejlődését biztosíthatják. Csak egy erős és a nép bizalmára támaszkodó kormány válthatja a nagy feladatot és az ország érdekében megindított rekonstrukciós munkát. Mindamellet, hogy a kormány a nemzet többségnek bizalmát bírja, még mindig vannak politikai csoportok és pártirédek, amelyek kormányválságról, krízisről, bekövetkezendő változásról, felfordulásról, nyugtalanságról és egyebekről beszélnek, bár maguk is meg vannak győződve róla, hogy kormányválságról szó sem lehet. A zavarosban akarnak halászni ezek és kormány presztizsét csorbítani, mert sehogy sem tudnak belenyugodni abba, hogy végre-valahára egy erős parlamenti kormány vette át a hatalmat. Az ellenzék aknamunkája azonban már eleve is halálra van ítéltve, mert a nemzet és az ország érdekei szembehelyezkednek minden egyéni és pártérdekkel; akár tetszik ez a politikai desperatórnak, akár nem.

A „Dnevnik“ a király visszatérésével kapcsolatban hangoztatja, hogy a király útjának megszakítása elsőrendű politikai esemény. Éppen olyan fontos Radics és Pasics visszatérése is, mert Pasics nélkül a kormány helyzete olyan, mint a kormányos nélküli hajó. A politikai vezérek hazatérése után a parlamentnek azonnal össze kell ülnie, hogy tiszta helyzetet teremtsen a megegyezés körüli bonyadalmakban. Felemlítettük az a kérdés, vajjon a megegyezés őszinte-e s hogy lehet-e Radics őszinte közreműködésére számítani. Azt sem tudjuk biztosan, vajjon őszinte volt-e Radics nyilatkozata, amely szerint a vidovdáni alkotmány és az államegység alapjára helyezkedett. Radics ugyan állandóan azt hangoztatta, hogy államalkotó működést akar kifejezni, de ne felejtsük el Taillerand híres mondását, amely szerint a szavak csak arra szolgálnak a politikában, hogy elrejtjük gondolatainkat. Radics nacionalista s gondolatvilága a megegyezés létrejötte után sem változott meg. Genfi magatartása megerősít bennünket abban, hogy horvát szeparatista és még mindig a „régi“. Azt mondják, hogy részeg volt akkor, amikor leadta véleményét Macedoniaról, de jól tudjuk mindjában, hogy „borban az igazság.“ Egy beográdi lap viszont megállapítja, hogy Radics megcáfolta nyilatkozatát. Cáfolatokban nagy mester Radics, azt már a Davidovics kormány alatt is bebizonyította. Amikor rugott egyet a Davidovics kormányon, akkor odament Davidovicsához és a következőket mondta: „Bocsáss meg, nem akartam“. Több mint bizonyos hogy

genfi nyilatkozatát is le fogja tagadni. Hogy a káposzta is megmaradjon, meg a kecske is jólakjon. Mindig egy nagy kő esik le szívünkről, ha Radics abbahagyja beszédeit, mert szinte

félünk a beszédétől. Valami módot kellene kitalálni, amely lehetetlenné tenné Radics bőbeszédűségét. Be kell fogni a száját, mert addig nem lesz nyugalom az országban.

A NACIONALIZMUS AZ OVODÁBAN

„Noviszádon szó sem lehet a magyar iskolák üldözéséről“

Nyilatkozik Petrovics tanfelügyelő — Noviszádon több magyar iskola van, mint volt a magyar impérium alatt?

Szeptember 30-án megjelent számunkban „Bevonul a nacionalizmus az ovodába is“ címmel egy cikket közöltünk, amely több szülő indokolt panasza alapján a novisadi Miasszonyunk zárdánál uralkodó különös állapottal foglalkozott. A cikkel kapcsolatosan Gj. Petrovics novisadi tanfelügyelő a sajtótörvényre való hivatkozással most a következő nyilatkozat közvételét kéri:

1. A fent nevezett kath. zárda, amely a Nyegoseva uccában van — nemcsak magyar, hanem internacionális intézet, amelyet nemcsak magyarok, hanem a novisadi németek, sokácok és szlovákok is alapítottak; minek alapján ezen jelenleg állami iskolába be lehet fogadni nemcsak a magyar, hanem a német gyermekeket is. Tehát nem sovinizmus az, ha a zárdában néhány német tannyelvű tanterem is használatban van.

2. A németeket nem serkenti senki, hogy az államnyelvet használják, ezt ők spontán, saját akarataikból teszik, minden befolyás nélkül. Ezenkívül megjegyzem, hogy úgy Noviszádon, mint az egész állam területén vannak németnyelvű állami iskolák.

3. Semminemű veszély nem fenyegeti a magyar iskolák fennállását Noviszádon, amíg elegendő tanuló van. A tanulók száma jelenleg eléggé nagy és az állam annyira támogatja őket, hogy Noviszádon több magyar iskola van jelenleg, mint amennyi a magyarok alatt volt, amióta az következék, hogy a magyar iskolák a mai rezsim alatt Noviszádon szabadon fejlődnek.

4. Az iskolás gyermekeket nyelvük szerint, — a fennálló rendeletek értelmében — osztom be az elemi iskolákba.

5. Az említett zárdában egy állami óvoda van, egy tanteremmel, két óvónővel, akik cserélve fél napi oktatást végeznek.

Az illetékes hatóság engedélye nélkül az

egyik óvónő 117, a másik 100-nál több gyermeket irt be, azonkívül elkülönítették a fiúgyermekeket a leányoktól.

Az iskolai törvény 5. §-a tiltja, hogy egy tanteremben 70 tanulónál több legyen. A nevezett törvény 9. §-a előírja, hogy az óvodákban a fiú- és leánygyermekek veendőek fel.

Ezen törvényes előírásokat a két óvónő nem tartotta be, hanem a két osztályba 217 növendéket vittek fel; a gyermekeket nemük szerint elkülönítették és sok három éves gyermeket irtak be. — Amint erről értesültem, elrendeltem, hogy a két óvónő tartsa be a törvényes előírásokat, nevezetesen: a) tartsák be a törvényes létszámot, b) a fiukat és leányokat oktassák együttesen és c) a három éves gyermekeket előírt módon bocsássák haza. Az óvónők tudják kötelességüket, hogy milyen módon kell a gyermekeket haza bocsátani, erre két napi idejük is volt és ha ebben valakit mulasztás terhel, úgy az csak a két óvónő lehet.

6. A novisadi elemi iskoláknál nagy szükség van több tanteremre. Én már egy év óta azon fáradozom, hogy az illető hatóságok még legalább tíz tantermet építsenek — de eddig eredmény nélkül. Az összpolgárságnak volna kötelessége — az iskolaiügy érdekében — hogy ezen törekvésemben a jövőben hathatósan támogasson és akkor az ovodák számára, ugyszintén a többi gyermeknek lesz elegendő tanteremük.

Még az a megjegyzésem, hogy Noviszádon szó sem lehet a magyar iskolák üldözéséről.

Elvárom, hogy mindenki vallási és nemzetiségi türelemmel, mindenkiel szemben olyan lesz, amilyen én vagyok, és akkor nem fognak történni a nem kívánt torzsalkodások.

Novisad, 1925. okt. 1-én.

Gj. Petrovics
iskolai tanfelügyelő

PÉRICS MARINKÓ TÁRSAI A VÁDLOTTAK PADJÁN

Tagadnak a bánáti rablóvezér cinkosai

Raboltak, zsaroltak és pénzhamisítottak

A novisadi törvényszék a büntetőtanácsa tegnap tárgyalta Perics Marinkó a hírhedt bánáti rablóvezér társainak bűnügyét, akik 15 hónapja vannak az ügyészség fogházában. A tárgyaláson Radulovics Miloje elnökölt, szavazóbírák Petrovics Lyubomir és Obradovics Dusan voltak, a vádat dr. Lemaics Jovan főügyész helyettes képviselte, a védelmet pedig dr. Krno, dr. Jaksics Zsárkó becskerekai ügyvéd és dr. Aradzki Mita helyettese Arszenievics látta el.

Rajin Dusan becskerekai földművest azzal vádolja az ügyészség, hogy Perics Marinkót annak a kikindai fogházból történt szökése után házába fogadta és ott rejtette. Rajin Dusan házában több rablást beszélt meg Perics Marinkó cinkosaival; mivel Pericsnek rablásai kivételéhez egyenruhára és kardra volt szüksége, Rajin ezt is beszerezte. Rajin részt vett Perics Marinkó három rablásában és értékesítette a Perics által rabolt dolgokat.

Rajin Dusan ezenkívül még egy és tíz dinárosokat is hamisított, miután azonban a hamisítványok nagyon silányak voltak, nem is hozhatta őket forgalomba.

Pivarszki Szevan irta meg Perics Marinkó azon leveleit, amelyekben több bánáti gazdtól pénzt követelt, nem fizetés esetén ha-

lállal fenyegetve őket. Ezenkívül több rablásban személyesen is résztvett. Sőt a pénzhamisító bandában is benn volt.

Martinov Joca revolvért adott Perics Marinkónak és házában rejtette, amikor a csendőrség kereste. Perics Marinkótól rablott teheneket vett és azokat eladta Terzin Pájának és Vargics Veljkónak. Ő is tagja volt a pénzhamisító bandának.

A vádlottak mind tagadják, hogy Perics Marinkó cinkosai és orgazdái lettek volna, egyedül a pénzhamisítást ismerik be.

A bíróság ezután 25 tanut hallgatott ki akik mind a vádlottak ellen vallanak.

A vád és védbeszéd elhangzása után az elnök délután fél 7 órakor berekeszti a tárgyalást azzal, hogy az ítéletet ma dében hirdeti ki.

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátra ékban levő előfizetőinket és viszontelárúsítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska“ kiadóhivatala.

KISEBBSÉGEK

(—) Amikor „alkalmatlan“ a professzor. Kolozsvárott a napokban folytak le az érettségi pótvizsgák, amelyekben sokkal több magyar diák felelt meg, mint amennyire a kolozsvári román tanügyi hatóságok számítottak. A kétségtelenül megnyugtató eredmény után tegnap váratlanul egy rendelet érkezett Kolozsvárra, amely a vizsgáztató tanárok közül azokat, akiket azzal vádoltak, hogy „nem voltak eléggé szigorúak“, áthelyezte a regába. A rendelet, amely még a román közoktatás történelmében is páratlan, egész Kolozsváron óriási felháborodást kelt.

(—) Ahol még a fáklyásmenet is tilos. Temesvárról jelentik: Az orsovai római katolikus hitközség a napokban fáklyásmenetet rendezett Pacha Agoston temesvári püspöki adminisztrátor tiszteletére. Az elindulás percében érkezett a megyei Budurescu szigancafőnök, aki kérdőre vonta a rendezőseget a felvonulás célja felől s az iránt tudakozódott, hogy ki engedélyezte a fáklyásmenetet. Majd amidőn felmutatták előtte a felvonulást engedélyező rendőrségi okmányt, a szigancafőnök, aki úgy látszik, mindenáron ürügyet keresett a beavatkozásra, hirtelen felfedezett a már hat ízben zavartalanul használt lámpionok tömegében három „állam-ellenes“ színű lámpiót s a felfedezésének hatása alatt a fáklyás és lámpionos menet felvonulását betiltotta, az ünnepély két főrendezőjét, Szál József hitközségi választmányi elnököt és Rusz Jánost, a Cecilia Egyesület elnökét pedig a helyszínen letartóztatta.

Hosszas bizonyítgatások után Maneuvre Péter plébános erélyes fellépésére — egy óra múlva, amikor hatalmas zuhogóval megindult egy váratlan heves eső — Budurescu főnök engedélyezte a felvonulást megtartását. A két letartóztatott egyházi vezetőférfiut is sikerült nagynehezen kiszabadítani és Nagyszébenbe küldésüket megelőzni. A római katolikus hitközségi választmány a kínos eset után egyébként haladéktalanul összetült és illetékes helyen feljelentést tett Budurescu ellen.

(—) Az erdélyi magyarság önálló listával vesz részt a községi választásokon. Aradról jelentik: A Magyar Párt vidéki tagozataihoz a liberális párt és egyes miniszterek részéről megkeresés érkezett, amelyben aziránt érdeklődnek, hogy milyen feltételek mellett volna lehetséges a községi választások alkalmára kollaborációt létesíteni a Magyar Párt és a liberális párt között. A Magyar Párt vidéki tagozatainak válasza a megkeresésre még ismeretlen, de a válasz csak az lehet, hogy forduljanak a Magyar Párt elnökségéhez, mert ilyen nagyfontosságú kérdésben a vidéki tagozatok nem dönthetnek. A Magyar Párt vezetősége még nem foglalkozott hivatalosan a liberális ajánlattal, de máris megállapítható, hogy az ország nagy részében fennálló ostromállapot miatt amelyet a kormány a választások idejére sem függesztene fel, a vezetőség nagy részének az a véleménye, hogy a kollaboráció nem jelent előnyt a magyarságra nézve, tehát nem valószínű, hogy a Magyar Párt vezetősége különben serényen készül a választásokra és bizalmi emberei útján figyeli a választási listák összeállítását.

Győződjön meg róla, hogy a legjobb fedezheti **D. D. za Eksploataciju Drva-nai**, Novisad. Telefon 455. A Strand mellett.

Olvassa a Délbácskát!

Rádics cáfolja Macedóniáról szóló nyilatkozatát

Egészen mást mondott, mint amivel vádolják

Radics István szerdán este 8 óra 20 perccor érkezett Zagrebba. Az állomáson a párt vezetősége közül Kosutics dr., Pernar dr. és Herczeg Iván, a „Dom“ szerkesztője várták. Amikor a vonat berobogott, az állomáson várakozó közönség lelkes zsvivózással üdvözölte a népszerű parasztvezért. Amikor megkérdezték, milyen benyomásokat szerzett a genfi konferencián, Radics így válaszolt:

— Sokkal szebb volt, mint ahogy remélni mertem.

A „Dom“ szerkesztője genfi felolvasása miatt interpellálta meg Radicsot, akit tudvalevőleg macedóniai nyilatkozata miatt az ellenzék sajtója hevesen támadott és hazaárulással vádolta.

Radics István a képviselők jelenlétében a

következőket mondotta:

— Felolvasásom hiteles szövege így hangzik: *Vannak akik azt állítják, hogy a macedónok nincsenek nemzetileg elosztva. De Macedónia mindazonáltal a mienk, jugoszláv és különösen szerb. Ez a kérdés el van már intézve. A legfontosabb azonban az, hogy a macedónok testvéreink és olyan emberek, akik megérdemlik, ha nem is volnának testvéreink, hogy valódi állampolgároknak tekintsük őket, nemcsak papíron, hanem a praxisban is. És éppen azért, mert ők a mieink, ez belkérdéseink között a legbelsőbb ügyünk.*

Ez a felolvasás hiteles szövege s így értették azok a mérvadó faktorok is, akik az előadáson résztvettek.

Délszerbiában is vannak kisebbségek

Közel egy millió török él Délszerbiában — A török kisebbség helyzete

— A Délbácska kiküldött tudósítójától —

(Szkopje, október 1.) Délszerbia legjelentősebb városa Szkopje, nemcsak gazdasági és kereskedelmi, hanem politikai és katonai szempontból is. Lükettő kereskedelmi élete főleg a Vardar balpartján levő régi városrészben, a cersijában bonyolódik le. Tipikus török város ez, amely Szkopje háromnegyed részét elfoglalja. Lakosai legnagyobb részt törökök. Az utca külső képén is felismerhető, hogy itt is tekintélyes számban képviselve van a nemzeti kisebbség.

Lépten-nyomon vörös fezek ötlenek az ember szemébe, ami igazolja a hivatalos népszámlálás adatait, hogy a város lakosságának nagyobb része török. Pedig ezek az adatok nem is pontosak, mert a törökök az adatokat összegyűjtő hivatalos funkcionáriusokat nem is bocsátották be házaikba. A hárem még ma is hozzáférhetetlen Szkopjében az idegenek számára és bizony Musztafa Kemai felfogását talán csak a szkopjei kerület mohamedán főpapja, a főmufti teszi magáévá, a többiek azonban mind ortodox mohamedánok és feleségeiket sűrű fátyol nélkül nem bocsátják az utcára. Fiatal török nő egyáltalán nem mutatkozik az utcán.

A törökök általában meglehetősen visszavonultan élnek, ami érthető is. Igaz ugyan, hogy nem érzetik velük oly nagy mértékben kisebbségi voltukat, de ez talán azért van, mert a törökök inkább kitérnek minden esetleges olyan találkozás elől, amelyen ezt éreztethetnék velük — társadalmi téren. Politikai tekintetben már egészen más a helyzet. Alkalmam volt beszélni a délszerbiai törökök egy vezető emberével, aki a délszerbiai török kisebbségnek a helyzetéről a következőket mondotta:

— Meglehetősen figyelemmel kísérem az ország magyar és német kisebbségeinek a helyzetét, amely sok tekintetben egészen más, mint a törököké. A magyarok és németek kulturális szempontokból meglehetősen felette állnak a törököknek és így ők más eszközökkel küzdenek kisebbségi jogaikért. Az ország északi és déli részén lakó kisebbségek karaktere is nagyon különbözik egymástól, ami egyúttal meghatározza a jogaikért folytatott küzdelem módjait is. A mi török népünk keleti fatalizmusával és tunyaságával semmi aktivitásra nem alkalmas, hanem passzivitásával védekezik.

Az 1923-ik év márciusában megtartott választásokon Délszerbia török népe ugyaszól-

ván egy tömegben a dzsemiet mögé állott, az idei februári választásokon is ez lett volna az eredmény, ha a török nép szabadon nyilváníthatta volna akaratát. A mi vidékünkön azonban a hatóság feltétlen ur és így érthető a radikálisok nagy győzelme.

Népünk nagy része meddőnek látja a küzdelmet kisebbségi jogaiért és ezért inkább kivándorol Törökországba. Főleg a vagyonosabb osztály az, amely elhagyja az országot, ami itt maradt fajtestvéreinkre nézve kedvezőtlen következményekkel jár. Azzal azonban teljesen tisztában van mindenki, hogy a török népet nem lehet beolvasztani, mert ezt a vallás teszi lehetetlenné. Az iskola kérdésben is hasonló a helyzetünk a többi kisebbséghez, nekünk is küzdenünk kell a török iskolákért. A földreformból is csak a kellemetlen részt ismerjük, a török nagybirtokosoktól elveszik a földet, de török földnélküli nem kap ebből semmit sem.

Népünk körében természetesen sokan vannak, akiket elégedetlenségük a szélsőséges irányzatok hívévé lesznek és ezért meglehetősen sok a kommunista. Főleg a macedónok körében van azonban sok híve a kommunizmusnak, akik ilyen réven remélnék zavarokat előidézni. A mohamedán törökök körében talán inkább azért vannak hívei a kommunizmusnak, mert azt remélik, hogy így kényszerítik a hatóságokat emberségesebb bánásmódra.

— Hány török lakik Délszerbiában? — kérdeztem még informátoromat.

— Egészen pontos szám adatok nem állnak rendelkezésükre, mert nálunk nem olyan egyszerű feladat a népszámlálást megtartani, körülbelül egymillió török él ezen a területen.

E nyilatkozat meglehetősen objektíven világítja meg a Délszerbiában tekintélyes számban élő török nemzeti kisebbség helyzetét, amint erről számos más — nemcsak török — elhangzott nyilatkozatból is meggyőződhettem.

A legújabb táncokat

megtanulhatja nálam **magánórán**. Tanítás kívánság szerint egyes személyeknek vagy szűkebb körű társaságoknak. Teremről és zongoráról gondoskodom.

Rosenberg táncmester.

Az **APOLLO DOUGLAS FAIRBANKS ZORRO**

szenzációiból: a világhírű akrobata bemutatkozik e hó 2-án, 3-án és 4-én a

című 8 felvonásos attrakcióban

A csillagos égbolt október havában

Október havában este 7 óra körül a Hattyú csillagkép éppen a zenitén áll. Alatta a Delta jelű négyzet és kissé nyugatra az Altair figyelhető meg. A Hattyútól nyugatra a Vega tündöklök, amely után a Herkules és Korona következnek. Nyugaton mély állásban a sárgás fényű Arkturus látható. A Göncölszékészaknyugaton lelhető fel. A délkörtől keletre a Pegazus négyzöge ismerhető fel, amelyre keleti irányban az Andromeda, emellett a Cassiopeja következnek, míg mélyen északnyugaton a Perzeus és Capella észlelhető. A Fiastyúk ebben az időpontban éppen felkelt. A Merkúr októberben mindig közel tartózkodik a Naphoz és ezzel 7-én távolabbi együttállásba kerül, miért is nem igen észlelhető. A Vénusz e hónapban az esti égen tündöklök, egyre jobban közeledik a Naphoz és már este hét óra körül lenyugszik. A Mars a Szűz csillagképe alatt jóval északnyugatra, a Spioától délkelet felé mozog. Már délután öt óra tájban lenyugszik és csak reggel öt óra körül, ezért alig észrevehető. A Jupiter e hónapban a Sagittariusban áll. Délután félhárom óra körül és este kilenc óra körül nyugszik le. Október 23-án kevéssel a Hold alatt látható. A Saturnus októberben a Mérleg csillagképében tartózkodik. Reggel 8 óra körül és este félhét óra körül nyugszik le. A Nap közelsége miatt nem észlelhető.

A rablógyilkos Reinitz Jakab a bíróság előtt

Nagyváradról jelentik: A Gross Hermann kereskedő meggyilkolásával és más egyéb gyilkosságokkal vádolt Reinitz Jakab ügyében a nagyváradi tábla előtt megindult felelősségi tárgyalás első napja iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg. Reinitz a Gross Hermann ellen elkövetett gyilkosság ügyében került a szatmári törvényszék ítélete után a nagyváradi tábla elé. A délelőtti tárgyalás a szemlély adatok felvételével és a per aktáinak ismertetésével telt el. A délutáni tárgyaláson az elnök kérdésére Reinitz kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. A további kihallgatás során tisztázni igyekszik magát az ügyesség által felhozott vádak alól. A bíróság ezután elrendelte a vádlott Damjanovics nevű bürtársára vallomása felolvasását. Damjanovics egyéb gyilkosságok vádjai miatt a cseh hatóságok foglya. A vád és védelem képviselői között a vallomás felolvasásának kérdése élénk vitát provokált. A vallomás felolvasására vonatkozó bírói határozat indoklásában kimondja, hogy a tettestárs vallomása bizonyítéknak veendő. A bíróság határozata jogászai körök véleménye szerint perdőntő fordulatot jelent, mert mintegy praesudicálja az ítéletet. A felolvasott vallomás szerint 1922 tavaszán Reinitz Jakab rávette Damjanovicsot és annak sógorát Bodnár Gyulát, hogy egy közeli erdőbe menjenek, egy zsidót kell eltüntetni mondotta, akinek sok pénze van. Reinitz kicsalta Grosz Henriket az erdőbe, ahol később a hullarészeket meg is találták. Reinitz az áldozatnak azt mondotta, hogy oda fogják vinni a hamis pénzt. Reinitz pálinkával itatta az ismeretlen zsidót, aki hamarosan elaludt. Reinitz akkor cigarettájával intett és Bodnár baltával fejbevágta Grosszt. A halott zsebeit Reinitz kifordította. Damjanovics a halott zsebeiből kiesett bizonyítványokat fel akarta szedni, de Reinitz kikapta kezéből és azt mondta, „semmi közöd hozzá”... „Kétezer cseh koronát kaptam, érdemes ezért gyilkolni?” kérdezte Damjanovics. „Engem is becsapott”, — mondotta Reinitz, — azt mondta, hogy több pénz van nála. Damjanovics további vallomásában elmondja, hogy Reinitz két újabb gyilkosságra beszélt rá, amelyeket hasonló körülmények között hajtottak végre. A két áldozat Knuch Hermann és Lebovics Leopold voltak. Ezeket Reinitz ütötte fejbe a magával hozott kalapáccsal. Reinitz Damjanovicsnak adta az áldozatok néhány értéktárgyát, amelyeket később nála meg is találtak és az áldozatok hozzátartozói fel is ismerték. A kassai szembe-

sitésre vonatkozólag Damjanovics azt mondja, hogy akkor szándékosan nem ismerte fel Reinitzet, mert még csak az első gyilkosságot bizonyították rá és attól félt, hogy Reinitz megijedve bevallja a másik kettőt is. Amikor rá-

bizonyították Damjanovicsra a Knuch Hermann és Lebovics Leopold féle gyilkosságot is, akkor már bevallotta, hogy Reinitz biztatta a gyilkosságra. A tárgyalást ezután másnapra halasztották.

LÉGBŐL KAPOTT KOHOLMÁNY A KOMMUNISTÁK ÁLLIÓLAGOS BÁNTALMAZÁSA

Nem alkalmaztak erőszakos eszközöket Rákossal szemben

Önként vallottak az elfogott kommunisták

Budapest, okt. 1. Az elfogott kommunisták bántalmazása ügyében a magyar kormányhoz intézett két külföldi tiltakozó távirat ügyében, ma illetékes helyen a következőket mondták a Budapesti Hírlap munkatársának:

A kormány felháborodással utasítja vissza a külföldi kommunisták részéről történt beavatkozást és azt nem tekinti másnak, mint bizonyos politikai körök taktikai fogásának. Célja az, hogy a közvéleményt a kommunista puccstól elterelje és hamis vádakkal enyhítse a szervezkedés folytán kitört felháborodást. Az igazság az, hogy a letartóztatott kommunistákat senki sem bántalmazta, erre vonatkozólag a rendőrség is cáfolatot adott ki és ha még ennek ellenére is lennének olyanok, akik kétkednének, úgy a közeli főtárgyalás minden aggodalmukat el fogja oszlatni. Arra a hírre vonatkozólag, hogy külföldi újságírók ebből az ügyből kifolyólag Budapestre érkeztek volna, szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy erről a kormánynak nincsen tudomása. A kommunista ügy legújabb eseményei tárgyában a közönség kíváncsian várja a szociáldemokrata párt állásfoglalását, mert igen erősen el van terjedve az a nézet, hogy a külföldi mentőakció hazai forrásból táplálkozott. Alkalmunk volt ebben az ügyben a szociáldemokrata párt egyik vezetőjével beszélni, aki kijelentette, hogy a párt a legújabb események tárgyában még nem foglalt állást.

Már akkor, amikor a bécsi lapok arról számoltak be, hogy a budapesti rendőrség kényszereszközök alkalmazásával bírta rá a kommunistákat a beismerő vallomásra, a nyomozást vezető rendőrtisztviselő kihallgatása alkalmával közölte Rákosi Mátyással ezeket a híreket. A volt népbiztos mosolyogva válaszolt: „En magam is csodálkozom, hogy ilyen emberesen bántanak velünk. Amikor még szabadról voltam, nem hittem, hogy esetleges

elfogatásom esetén semmiféle erőszakos eszközöket nem fog alkalmazni a rendőrség.”

A külföldi kommunisták vádjaira egyébként Hetényi Imre főkapitányhelyettes a következőket mondotta: „Az egész vád légbőlkapott koholmány. Ha a törvény nem tiltaná, hogy idegenek a foglyokkal érintkezzenek, szívesen belemennék abba, hogy bármilyen bizottság a helyszínen vizsgálhassa meg a letartóztatásban levő kommunisták helyzetét. Ezen a szemlén a külföldi lapok tudósítói és a külföldi államok képviselői is részt vehetnének. Nemhogy bántalmazták volna a kommunistákat, hanem olyan elbánásban részesültek, hogy dohányozhattak és az élelmézésüket is megjavíthatták, sőt a detektívek kíséretében szobáikat el is hagyhatták.

Stájerországban is dolgoznak a kommunisták

Graz, okt. 1. Az utóbbi hetekben a kommunisták rendkívül élénk politikai tevékenységet fejtenek ki egész Stájerországban és tömérdek népgyűlést rendeztek. A Gráz és környékbeli vendéglősök természetesen félnek attól, hogy helyiségeikben összetűzések lesznek és ezért kommunista gyűlések céljaira nem adják ki a helyiségeiket. Erre a kommunisták azt a módszert választották, hogy egy öregasszony útján valamilyen más célra béreltik ki a helyiséget és a tulajdonos csak akkor tudja meg, hogy kommunista gyűlést akarnak tartani, amikor már ott vannak. Tegnap a belvárosban csaknem véres kimenetelű összeütközés történt. Egy nemzeti szociálistákból álló nagyobb tömeg ment el a gyűlésre. A kommunisták magukra zárták az ajtót és segítségért telefonáltak. A rendőrség pillanatok alatt nagy készültséggel vonult ki és így sikerült megakadályozni a vérontást. Ugyáltszik az osztrák kommunista mozgalom összefüggésben áll a magyarországival és szintén orosz aranykból táplálkozik.

A macedón bandavezér meggyilkolása

Bécsből jelentik: Még élénken emlékezetes az a szörnyű merénylet, amelyet egy 26 éves macedón leány, Mencia Carnicu követett el május 8-án a Burgszínházban, a Peer Gynt előadása alatt. A leány hét revolverlövéllyel agyonlőtte Panica Tódor macedón politikust. A gyilkos nő ellentétben nélkül engedte magát letartóztatni és kihallgatása alkalmával készségesen bevallott mindent. A tényállás tehát már a vizsgálat alatt meglehetősen tisztázódott és hogy ebben a szenzációs politikai perben, amelyhez fogható Ausztriában már régen nem volt, mégis ilyen sokáig húzódtott a főtárgyalás megtartása, annak oka az, hogy Mencia súlyos beteg, sőt orvosai szerint alig élhet sokáig. Várni kellett, míg annyira összeszedi magát, hogy bírái elé állhat.

A tegnapi megkezdett tárgyaláson Mencia gyakran tört németességgel adta elő mondani valóját. Az elnök kérdésére bűnösnek ismerte el magát és vallomását általában a vádiratnak megfelelően adta elő, amely orgyilkosság címen emelt ellene vádat. Elmondta, hogy Krusevóban született, ahol 1903-ban szülei házába a törökök felégették, midőn leverték a macedón felkelést. A békeszerződés óta jugoszláv alattvaló.

1918. szeptemberében egy ismerős családdal Münchenbe utazott. Utközben ismerkedett meg Izmirlieva Magdalénával, aki öt Macedónia politikai viszonyaival megismertette.

Izmirlieva beszélt neki először sógoráról, Panica Tódorról is, aki már a török uralom alatt a szadonisták, vagyis a teljesen önálló Macedóniáért küzdő macedónok vezetője volt és akit 1907-ben sorsruhás utján azzal bíztak meg, hogy az ellenpárt két vezetőjét, Sarafovot és Gabarnovot lője le.

Később azt is megtudta, hogy a Stambulijszky-kormány Panicát a háború alatt meg nem engedett gazdagodás miatt bünvádi eljárás alá vonta, ami már kissé megingatta benne a Panica iránt érzett tiszteletet.

Még jobban lesújtotta, amikor később arról értesült, hogy a Stambulijszky-kormány megvesztegette Panicát, aki tehát Mencia véleménye szerint árulója lett a macedón szabadság ügyének.

Már 1923 telén megfogamzott benne a gondolat, hogy megöli Panicát, de ezen tervét csak 1925 májusában tudta végrehajtani, a Burgszínházban.

Holnap

Szombaton, október 3-án a Szloboda szálló termében Rosenbergtánciskola

megnyitása.

Tanítás felnőtteknek este 8-10, diákoknak és diákányoknak délután 6-tól 1/28 óráig.

HIREK

Apróhirdetési furcsaságok

Unalmamban az apróhirdetéseket böngésztem. Kíváncsi voltam, milyen furcsaságokat is lehet összeállítani, ha nem felülről lefelé, hanem vízszintesen olvasom őket, egyiket a másikkal összekompromitálva. És ekkor a következő épületes dolgokat olvastam le:

Egy komplett, jókarban levő fiatal leány gyermek mellé kerestetik. Ajánlatok „Bogrács gulyás” jeligére a kiadóba.

Zongora hangolást és javítást a legújtanysabban elvállalom | legújabb szerkezetű hámozó gépem. König féle hengergőzmalom.

Gyermek temetkezési és segély egyesület | legújabb expressz gőzhajókkal. Leggyorsabb összeköttetés mindenhová.

Szenved hajhullásban? Fejkorpában? Viszkelegységben? Tegyen kísérletet | világhírű nyersolaj traktorommal.

Beküldött hajból copfok készíttetnek. Kemény Gyula szállóprás és borpumpa gyára, Subotica.

Uj zongorák, pianinók, csakis elsőrendű világ | marhák vágott állapotban és élőszuliban.

Eladó 58 darab fajtiszta | patkányirtószert. Érdeklődők irjanak | „Aprított búkkfa” jeligére.

Két szobás lakás, előszobával egy magános | dobermann kutya részére honorárium ellenében átadó.

Olcso és jó házikenyer | a bal hátsó lábán törés általi daganat következtében eladó.

Singer varrógépek | fájdalom nélkül kihuzatnak.

Előkelő házasságokat közvetít | a beocsini cementgyár villanyerőre berendezett dárálómalma.

Graham kenyér cukorbajosoknak Dr. Blum | fodrászüzletében. Ugyanott | retortafaszén és cipőkrém.

Tíz lánca föld Radonovácon | hosszunapkor a legnagyobb választékban kapható. Érdeklődők irjanak „Barchesz” jeligére a kiadóba.

Szerb nyelvre felelősség mellett tanít | a bácska-topolai kukoricamorzsoló.

Kiss zálogintézetében | eladó egy téglagyár. Érdeklődni „karisbadi kétszersült” jeligére.

Ha soffőri vizsgát akar letenni | forduljon Farkas és Dürbeck könyvnyomdai műintézetéhez, ahol vörös nyomású kalendáriumok is kaphatók.

Munkásleányokat | legújabb sporterle formákkal, bársony és selyem kivitelben készítenek. Jánoky divatárúsnő, Novisad.

Ablaküveg minden méretben | vízvezetékkel és mély kuttal. Első novisadi dbozgyár.

Ha pedig az ember összezavarja az újságban közölt szöveget és cikkeket, akkor ilyenek sülnék ki:

— **Egyetememes kilométermutató.** Tegnap került ki az államnyomdából Bazant Henrik, aki két leányt meggyilkolt és kirabolt. A 134 oldalas hatalmas könyv göröcsöbbe esett. Amikor a gyilkos meglátta áldozatát, hazánkban a légnyomás gyengült.

— **Svájc nem szerel le.** Bernből jelentik: A nemzeti tanács tárgyalta a követségi tanács jelentését a vasárnap lezajlott Radnicski — Macsva mérközésről. Petain marsall és Naulin tábornok a keleti szakaszon igyekeztek gölt rugni, de Ertl Bólint ékszerész ezüstszobrá földcsuszamlás következtében elrekesztette a pályát. Holoap a Gradjanski játszik az interparlamentáris Unióval. Mielőtt tűzifa szükségletét beszerzi tekintse meg Krajacsevics jatelepét. K. A.

1925. Október 2. Péntek

Római katolikus: Leodegar. Protestáns: Petra. Görög keleti: (szeptember 19) Trojim. A nap kel 5 óra 59 perckor, nyugszik

17 óra 39 perckor. A hold kel 18 óra 43 perckor, nyugszik 7 óra 2 perckor. Holdtölte 6 óra 23 perckor. A hó elején a nap hossza 11 óra 45 perc, majd a hó végéig 1 óra 39 percet fogy. — Nemzeti Színház: A csárdáskirálynő (Kálmán Imre 3 felvonásos operettje. Repriz). Apolló mozi: Zorro (Douglas Fairbanks a főszerepben).

— **Időjárás:** (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Hazánkban a szép idő tartós lesz, a szelek gyengülnek, a felhőzet ritkul. Délen és dényugaton derült lesz, csak északkeleten helyenként esős. A hőmérséklet emelkedése várható.

— **A budapesti meteorológiai intézet jelentése:** Az országban a hőmérséklet a keleti részekben tegnap meghaladta a 20° Celsiusot. Eső az ország minden részén volt, de legtöbb esett Szentgotthárdon, ahol 11 milliméter volt a csapadék.

— **Jóslat:** Enyhe, néha felhős de tulnyomóan száraz idő várható.

— **Uj egydinárosok.** Mint Beogradból jelentik, legközelebb forgalomba kerülnek az új rézveretű egydinárosok. A két legújabb szállítmány 20—20 millió dinár névértékben, október 3-án indul utnak Anversből és október 18-án érkezik Susákra. A féldináros részéncsak későbbi időpontban kerül forgalomba.

— **Petar király szobra Mariborban.** A maribori polgárság elhatározta, hogy Petar királynak impozáns szobrot emel. A napokban megalakult a szoborbizottság, amelyben a maribori társaság legkiválóbb tagjai foglalnak helyet. Ez lesz Petar király második szobra Szlovéniában.

— **Dr. Vilt Vilmos** a novisadi városi jódosgyógyfürdő orvosa, hazaérkezett és rendelését újból megkezdte.

— **Dr. Magyarevics Ferencet kiutasították Magyarországból.** Pécsről jelentik: A budapesti főkapitányság letartóztatta és Pécsre kísérte Dr. Magyarevics Ferencet, aki az eddigi rendelkezésre álló adatok szerint tevékeny részt vett a Baranya-Bajai szerb-magyar köztársaság kikiáltásában és az intézőbizottságnak is tagja volt. Felesége, aki Bácska Topolán tartózkodik, amint férje letartóztatásáról értesült nyomban Pécsre utazott és mindent elkövetett férje kiszabadítása érdekében, azonban eredmény nélkül. Szerdán délután megérkezett Pécsre a belügyminiszter rendelete, amely Dr. Magyarevicsét és feleségét az ország területéről kiutasítja.

— **Szombaton lesz a Beniczky ügy kuriai tárgyalása.** Budapestről jelentik: Magyar Hírlap értesülése szerint a kuria soron kívül, valószínűleg már szombaton foglalkozik Beniczky Ödön szabadlábrahelyezése ügyében, valamint a felfolyamodással. Ha a kuria sem helyezi szabadlábra Beniczkyt, akkor kilátás van arra, hogy még október havában letárgyalja a kuria is érdemben a Beniczky ügyet.

— **Szélhámosssággal vádolják a kommün alatt Budapest és Bécsben szerepelt Cunningham angol ezredes antant diktátort.** Budapestről jelentik: A Mai Nap feltűnő helyen cikket közöl, amelyben azt állítja, hogy Cunningham angol ezredes óriási szélhámossságokat követett el. Cunningham Pesten és Bécsben Ferenc Ferdinand palotájában lakott és megdézsmálta annak kincseit. Harminc bankban folyószámlát nyitott és adós maradt azonfelül megszarolta a magyar kormányt is. Az egykori antant diktátor most egy bécsi divatcég ügynöke.

— **Zita királyné nem sok reményt táplál a magyar trónhoz.** A budapesti Mai Nap című újság jelentése szerint a Piccolo című olasz lap azt írja, hogy Ottó királyfi nem sokára Madridba megy a spanyol udvarhoz. Zita királyné fogadta az olasz lap munkatársát és beszélgetés közben kijelentette, hogy Ausztriáról teljesen lemondott és magyar trónhoz fűzött reményei is oszlóban vannak.

— **Csehszlovákia négyszer annyit költ a hadseregére, mint a kulturájára.** Prágából jelentik: A csehszlovák kormány négy milliárdot fordít hadügyi célokra az új költségvetésben, vagyis az összes kiadások negyven szá-

zalékát. Ezzel szemben kulturális célokra egy milliárdot sem költ a cseh kormány, tehát egy negyedét sem annak, amit hadügyi célokra kiad. Középiskolákra annyit költ, mint fegyverekre, szakiskolákra annyit mint ágyukra, műszaki főiskolákra annyit, mint hadilovak vásárlására, tanárképző intézetekre kevesebbet, mint tankokra, egyetemekre kevesebbet, mint hadgyakorlatokra, intézetek felállítására kevesebbet, mint katonai térképekre.

— **Mali Idjosi csendélet.** A tegnapi nap folyamán Janics Milán iparos járt szerkesztőségünkben, aki arról panaszkodott, hogy Mali Idjosen a mennyasszonyával mulatott egy vendéglőben, s amikor hazafelé tartott a mennyasszonyával az ottani fiatalság egynéhány kötekedő legénye tetteleg bántalmazta, úgy hogy Janics fegyveresen volt kénytelen védekezni. Janics azt állítja, hogy az idjosi legények kijelentették, miszerint minden idegent, aki Mali Idjosra merészkedik, agyonütik. Si non e vero, e ben trovato...

— **Öngyilkos cselédleány.** Horvát Vica cselédleány, Njegoseva ulica 7. szám alatti szolgálohelyén öngyilkossági szándékból nagymennyiségű zsírszódát ivott. A súlyosan sebesült leányt, aki tettét szerelmi bánatában követte el, beszállították a novisadi kórházba, ahol ezideig nem lehetett kihallgatni.

— **A Vatikán újabb rendeletet adott ki a zarándoknok öltözködéséről.** Rómából jelentik: A szent év bizottsági titkára újabb felhívást közöl a zarándokbizottságokkal arra vonatkozóan, hogy az asszonyok illő ruhában jelenjenek meg a templomban és a pápai audiencián, mert különben elutasítják őket.

— **Antiszemita zavargások Romániában.** Bukarestből jelentik: Az elmúlt napokban nagyszabású antiszemita zavargások voltak, amiről a mai lapok hosszú tudósítókban számolnak be. A Piatra Neamtz-ban történt zavargásokról a következő részleteket jelentik. — Amikor a zsidók hosszú napjuk estéjén a templomba gyülekeztek, a templom antiszemita diákok és felnőttek vették körül és kis kövekkel valamennyi ablakot bevették. Nagy pánik támadt erre a templomban. A nők közül többen elájultak a férfiak azonban nem vesztették el lélekjelenlétüket, kiszaladtak, és néhányat jól elverték. A zendülők ezután másikkal uccába vonultak és ott hasonló módon kezdtek garázdálkodni. Amikor az antiszemita a harmadik zsinagógához ért, végre megjelent a rendőrség. A tüntetők egy részét letartóztatta, de a rendőrség beavatkozásakor számosan elmenekültek. Cuza egyetemi tanár az antiszemita ismert vezére, az incidens miatt beadta a lemondását.

— **A köztársaság presztizse.** Az Ungvárról kiutasított Papp Antal címzetes érsek Budapestre érkezett és egy újságíróknak adott nyilatkozatában többek között a következőket mondta: Hogy a cseh kormány céltudatosan törekedett ettávoltításomra, az 1922. január elején derült ki félremagyarázhatatlan igazsággal. Benes felkeresett és nagy aktatáskájából egymás után szedte elő az ellenem szóló feljelentéseket magyar voltom miatt. A Benessel folytatott magánbeszélgetésem folyamán Benes kijelentette, hogy a res publica presztizse kívánja, hogy elmenjek. Ne is tegyek most már fogadalmat, mert úgy sem fogadják el. Hiába hivatkoztam arra, hogy a trianoni békeszerződés értelmében csehszlovák állampolgár vagyok, mert hiszen ott 1916 október havában állandó lakásom volt. Nem használt a tételes törvény. A múlt év folyamán az ungvári püspökséget át kellett adnom Geble Péter püspöknek, aki eddig az egyházzogot tanította a teológián.

— **A németek megbüntettek egy francia repülő.** Néhány nap előtt megírta a Délbácska, hogy Freiburgban a németek elfogtak és letartóztatásba helyeztek egy francia kereskedelmi repülő, mert a nemzetközi egyezmények ellenére a német kormány engedélye nélkül Németországban leszállt. Amint most Freiburgból jelentik, az államügyész Costa francia repülő szabadlábra helyezte, mert Costa nyilatkozatot írt alá arról, hogy a büntetésül kifizetett öt ezer márkát minden erejével törekedni fog kifizetni. Akár munkaadójának a Frequestra

cégnek közvetítésével, akár saját erejéből. Párisi jelentés szerint a Journal D'Alsace-Lorraine tegnap gyűjtést rendezett, hogy előteremtse a Costa francia repülő szabadonbocsátásához szükséges összeget. Néhány órán belül három-ezer márká gyűlt egybe, amit nyomban póstára adtak.

— **Viharok Északolaszországban.** Triestben tegnap bóra dühöngött, amelynek ereje a 90—100 kilométert is elérte. Számos balesetről érkezett jelentés. A szél erősen megrongált egy kocsit, melynek egyik rudja agyonütötte a kocsist. Egy másik kocsit felborult és agyonnyomta a kocsist. A sebesültek számát huszra becsülik. Reggel Cataniában ciklon pusztított, amely nagy kárt okozott a szőlőkben. A Piemonti hegyeken hó esett.

— **Megdobálták a szimplon expresst Romániában.** Bukarestből jelentik. A szimplon gőzvonat utasainak kellemetlen kalandban volt részük Kraszna állomás közelében. Eddig ismeretlen tettesek közpört zúdítottak a vonatra, amelynek számos ablakát betörték. A vonatot a nyílt pályán megállították, mire a tettesek elmenekültek.

— **Nincs döntés a francia adósság ügyében.** New-Yorkból jelentik: A francia adósságügyi bizottság tagjai tekintettel a közük fenálló egyenlenségekre, elhatározták, hogy a francia adósság-kérdést a maga egészében Coolidge elnök elé terjesztik.

— **Gróf Károlyi Imrét párbajvétségért fogházra ítélték.** Budapestről jelentik: Gróf Károlyi Imrét háromnapos fogházra ítélték párbajvétség miatt, a Szilágyi Lajos nemzetgyűlési képviselővel vívott párbaja miatt. Szilágyi Lajos nemzetgyűlési képviselőt a törvényszék a legközelebbi tárgyalásra elő fogja vezetni.

— **Csökken Anglia bevétele.** Londonból jelentik: A kincstári hivatal által tegnap közzétett kimutatás szerint az egyesült királyság összes bevétele az április 1-től szeptember 30-ig terjedő hat hónap alatt több mint négy és félmillió font sterlinggel kevesebb, mint amennyi az 1924. év megfelelő időtartama alatt mutatkozott. A legutóbbi három hónap bevétele az 1924. év megfelelő időtartamának bevételeivel szemben két és félmillió font sterling többletet mutat fel.

— **Nem lesz játékbank Magyarországon.** Budapestről jelentik, hogy a kormány a legközelebbi napokban elvileg kimondja, hogy a játékbank felállításához nem járul hozzá. Ebben az esetben természetesen a kérdés érdemileg nem is foglalkoztatja a minisztertanácsot.

— **A magyar kormány külföldi mintapincéket állít fel.** Budapestről jelentik: Ma délután miniszteri értekezlet volt a magyar bortermés külföldi értékesítése tárgyában. Az értekezlet elhatározta, hogy a kormány a külföld nagyobb városaiban mintapincéket állít fel. A pincékben elsőrendű minőségű magyarországi borok kerülnek eladásra. A borokat az állami pincészet szállítja ki és a saját pecsételésével látja el.

— **Elgázolta a vonat.** Földesdi Julia 46 éves Darányi-telep 134. számú ház lakosát szerdán délután hat órakor elütötte a szombori vonat. Az asszonyt haldokolva szállították be a kórházba, ahol este 9 órakor meghalt.

— **Felrobbant bombák.** Tegnapelőtt délután Zagrebben Petrinc Sztepan és Spindariten Sztepan inasok a vágóhid közelében bombát találtak, amivel játszani kezdtek. A bomba felrobbant és megölte Petrinc Sztepan, Spindariten Sztepan pedig súlyosan megsebesítette — Tetovon is bombát talált néhány gyermek, amivel játszani kezdtek, a bomba felrobbant és megölte Jovanovics Kosztát.

— **Egy hetvenéves férj féltékenységi drámája.** Berlinből jelentik: Véres féltékenységi dráma történt csütörtök reggel a főváros nyugati kerületében. Meiser János hetven éves mechanikus, aki tegnap ünnepelte hetvenéves születésnapját, összeveszett ötvenhatéves feleségével, mert féltékenykedett rá. A veszekedés azzal végződött, hogy az öregember fejbőlötte az asszonyt, azután két golyót röpített saját mellébe. Mind a kettő a halállal vívódnak.

— **Hivatalos órák a városházán.** A noviszi városházán a hivatalos órák tegnap-tól kezdve, délelőtt 8 órától délután 2 óráig tartanak.

— **A bulgár miniszterelnök európai körútra indul.** Rómából jelentik: Cankov bulgár miniszterelnök a legközelebbi napokban Rómába érkezik, hogy onnan különböző más európai fővárosokat keressen fel.

— **Vivás.** Aleksandar Goman orosz ezredes a pétervári katonai akadémia volt vivótanára vivóórákat ad úgy egyeseknek, mint csoportoknak. Jelentkezni lehet az ezredes lakásán Kiszácsi ucca 49. szám.

— **Letartóztatott felségsértő.** A szilbási csendőrség felségsértés miatt letartóztatta Piszarev Mita ottani lakost és tegnap átadta az ügyészségnek.

— **Elítélt felségsértő.** A noviszi törvényszék Gomirac tanácsa tegnap két felségsértési ügyet tárgyalt. Elsőnek Kanyó Tamás 40 éves svilovejói (sombori járás) asztalost hallgatta ki, akit az ügyész felségsértéssel és a szerb nép szidalmazásával vádolt. Kanyó tagadta, hogy használta volna a sértő kifejezéseket a tanuk azonban ellene vallottak. A bíróság három évi és három havi fegyházra ítélte. Ugy az elítélt, mint az ügyész felebbeztek az ítélet ellen. A második, akit felségsértés miatt vont felelősségre a bíróság, Bogojev Rada harminchétf éves csanádi (Torontái) megye) földműves, aki 1924 július 29-én egy társaságban használt felségsértő kifejezést. A tegnapi tárgyaláson nem jelentek meg a tanuk és éppen ezért el kellett halasztani a tárgyalást.

— **A vojvodinai Orvosegyesület,** pénteken október hó 2-án délután fél 5 órakor tarja rendes havi ülését a már megállapított napirenddel. Felhívatnak az Egyesület tagjai, hogy minnél nagyobb számban jelenjenek meg az ülésen.

(x) **Orvosi hír.** Szilasi László dr. orvosi rendeléseit *Novisadon Jevrejska u. 4. sz.* alatt október hó 1-én megkezdte, urológiai-sebész, (vese, hugycső) betegségek részére.

Leggyorsabban

ugy kaphat vizumot, ha utlevelét **Lustig Lajos váltóüzletébe,** Novisad, Kr. Alex. ul. 13. küldi.

A holnapi mérkőzés

Már attól féltünk, hogy az időjárás keresztülhuzza a szombat-vasárnapra kilátásba helyezett noviszi futball derbit. Szünet nélkül esett az eső már egész héten. Tegnap reggelre meg olyan sűrű köd ereszkedett a városra, hogy a legködösebb Anglia is megirigyelhette volna. Lógott az orra mindenkinek, aki érdekelve van a kétnapos ünnepekben. De már reggel, amikor a ködből nagy nehezen kipécézett villamosra felkapaszkodott az ember, érdekes jóslásokat hallott. Egy nagyon szép kislány például azt magyarázta egy nagyon csunya, öreg bácsinak, hogy ma biztosan megfordul az időjárás, mert leereszkedett a köd.

Ugy is lett. Délben már verőfényes nap-sugár ragyogta be a pályák késői harmattól csillogó zöldjét. Ugyilátszik eltoldott a veszély, amely minden év első komoly őszi vasárnapjának deficitjével súlyosbitja az egyleti pénztárosok amugyis mindig borongós hangulatát. A szeszélyes futballközönség, amint komolyra fordul az őszi időjárás, megijed és elhatározza, hogy ilyen hidegben nem lehet mérkőzésre járni. Ez az ijedelme természetesen csak egy vasárnapra terjed és az a vasárnap az őszi deficit vasárnapja.

A következő héten, sőt a téli hónapok alatt is erővel sem lehetne otthon tartani azt a fázós közönséget, amely ezzel az átmeneti habozásával sok kellemetlen anyagi természetű töprengést okoz egyesületi pénzügyi körökben. Visszajött a jó idő, de azért az elmúlt

napok esőzése nagyon megnehezítette az ünnepekre szóló előkészületeket. A csapatok nem trenirozhattak és nem kísérletezhettek azzal, hogy melyik is lesz az a legjobb összeállítás, amellyel közelebb jutnak a szép tiszteletdíjakhoz. Még az a szerencse, hogy ez a sorsa mind a négy egyesületnek, mert egynél több pályatréninget bajosan rendezhet bármelyik is.

Az eredmények találgatásában papirforma után itélve a NAK és az OSKV csapatát látjuk győztesnek. A Radnicski pillanatnyilag nincs kielégítő formában s bár a múlt vasárnap hiányzó játékosaival kiegészítve, a vasárnapinál jóval erősebb csapatot tud kiállítani, nem hiszük, hogy a NAK-nak az utóbbi hetekben nagyon feljavult védelmével szemben eredményt tudjon elérni. Schäffer és Lenci legalább egy gól erejéig minden mérkőzésen „jók”, nem lesz meglepetés, ha ezzel a két góllal elintéztést is nyer a mérkőzés.

Az OSKV—Makkabi találkozás érdekesség szempontjából semmivel sem marad az előbbieknél mögött. Igaz, hogy Hajós, a Makkabi kapusa Bécsbe távozott, de ezen a téren ellenfele sem áll sokkal jobban. A két hátvéd nivódifferenciája már az OSKV javára szól, viszont egy Fiedler, Schwemm, Kacaf összeállítású halvesor bármelyik más együletével felveszi a versenyt. A csatársor az OSKV-ban nagy fűrgeségével és törhetetlen küzdeni tudásával nagy értéket jelent. Ebben felülmúlja a Juda Makkabi támadócsapatát, amely bár Fleischer kitűnő irányítása nagy előnyt jelent, úgy hiszük 2-3 góllal mégis kevesebbet fog rugni az OSKV kapuba, mint amennyivel az OSKV terheli meg a kék-fehérek hálóját.

— **Az Achilles kerékpáregylet** ma este választmányi ülést tart a Maros vendéglőben. **A NAK szombati jubiláris versenyének tiszteletdíjait a Petrovics i Drug cég** kirakataiban helyezték el közszemlére.

— **Peltzer dr.,** a németek és az egész világ egyik legjobb középtávfutója budapesti versenyén meghűlt és jelenleg súlyos betegen fekszik Budapesten. Peltzer már betegen jött Budapestre, de atléta-hiúsága nem engedte, hogy visszalépjön a versenytől, amelyen azután a hideg szél jól átjárta és ágybadöntötte. A kitűnő orvosi kezelés remélhetőleg rövid időn belül visszaadja Peltzert az atlétikának.

— **A spanyolok elleni válogatott magyar csapat.** Máriássy Lajos dr., szövetségi kapitány tegnap este összeállította a spanyolok ellen szereplő válogatott csapatot. Az együttes a következő: Zsák (33 FC), Fogl II. (UTE), Hungler II. (FTC), Rebró (MTK), Kléber (MTK), Zloch (33 FC), Senkey II. (MTK), Molnár (MTK), Priboj (UTE), Opata (MTK), Jeny (MTK).

Pályázati-szelvény

A NAK jubiláris körmérkőzéseinek eredményei:

Radnicski—NAK

Eredmény:

Makkabi—OSKV

Eredmény:

A pályázó neve és címe:

DÖNTŐ:

Eredmény:

Hirdessen a Délbácskában

Az Ősz divatja

Ismét harangszabás: ez az új női divat

(Bécsi levél) A fák elhullatják levelüket, a mezők levetik nyári öltönyt, a hölgyek pedig a leglázasabban tárgyalnak a divatszalonokban az őszi toalettokról. A divatvilág kritikus évszaka az ősz. A nyári formák, amelyek buja változatossággal gyönyörű toalettálmokat hoztak létre, eltűnnek. Ősszel a divat nemcsak az őszi három hónapra terjedő formát ad, kialakítja az egész év divatképét. Tavaly ősszel a sima forma jutott uralomra és a téli és tavaszi kreációk is mind a sima, férfias forma égisze alatt tündököltek. Párisban a divatkreátorok boszorkánykonyháján nagy gondot okozott az idén, hogy vajjon a sima szabást de-tronizálják-e? Mme Benoit így ír a boszorkánykonyha titkairól: Az augusztus hónap nagy tervezéssel mulott el. Izgalmas tanácskozások zajlottak le az új őszi divatformáról. Londonban tartózkodó főszabónóm állandó jelentéseket küldött az angol divat állásáról. Ezek a jelentések, amelyek leginkább az angol hölgyek divatkiválóinakról számoltak be, összeestek az eton-frizura nagy térhódításával. Angolországi jelentések és a kontinensen lejátszódó események arról győzték meg, hogy a sima szabást uralmon kell tartani. Viszont a mindig újat kényszerítő divat új formát diktál. Így azután nagy tanácskozással megalkottuk a legújabb őszi divatformát, amely sima és mégis egyenes formát produkált. Ez az új forma a harangszabással bővült. A toalették, különösen a kabátok félhosszan megőrzik az egyenes formát, de lent harangban futnak össze. A harangszabás még nem porozódott be a divatarchívumok házában, még emlékeztet a harangalakú szabás a divathölgyek előtt. Ez a divat nagyon decens, nagyon nőies, s a legtöbb hölgynek jól áll. Bizonyos majesztikus külsőt ad s nem rontja a formát, mert a felsőrész, amely legveszedelmesebb a női formára, teljesen sima és egyenes. Az őszi divat nagy tért enged a prémnek. De az idén az imitált prémek nem olyan divatosak, mint tavaly. Nemesszörme a jelszó és aki csak teheti, ha csak kis darabot, de nemesprémet rak ruhájára. Az imitált szörmek közül csak a Breit-schvanz tartotta meg pozícióját. A szörmebundák formája szintén a harangszabás. A keppet is viselni fogják, de leginkább alkalmi ruhák főle.

Az estélyi ruhák az idén nagyon diszesek lesznek. Valóságos straszfolyamok fognak végigfutni az estélyi ruhákon. Fantasztikus madarak, kertek és más csodabogarak vakítják el a csillárok tűzésében csillogó hölgyek bámulót. A bál szeszében a bársony, amely letűnt tavaly az elegáns ruhák indexéről, ismét uralomra kerül, s szenzációs bársonyturbánokkal képezik a grand toilette pazar és drága fáját. A színek közül — elárulhatjuk — a fekete nem lesz olyan divatos, mint ahogy egyesek szeretnék, ellenben a fantasztikus színek is kikerülnek a bál termek meleg atmoszférájából. A pasztellszínek lesznek divatosak.

Az őszi szezon tehát mint a bőség szaruj, sok mindenféle érdekes újítást tartogat hívei számára, de hogy osztatlan örömet szer-e, azt egy másik cikk volna hivatott megállapítani, amely a divatbarát hölgyek férjeinek szomorú gazdasági helyzetéről számolna be.

Döntés előtt áll az új magyar valuta kérdése. Budapestről jelentik: Ma este a pénzügyminiszteriumban ankét lesz, amelyen megtárgyalják az új pénzegység kérdését. Az ankétén a pénzügyi világ kiválóságai, valamint egyetemi tanárok és az érdekeltségek képviselői vesznek részt. Az új pénzegység kérdéséről Popovics Sándor is nyilatkozott és kijelentette, hogy az új pénzegység megállapításánál, vagy pedig a régi megtartásánál csak praktikus szempontoknak szabad érvényesülni.

Szombaton,
október
3-án

Disznótor

Szüics Ferencz vendéglőjében, Kr. Matija ulica 16. szám
Zene reggelig!
Friss must!
Kitünő bor!

Az a fontos, hogy az átmenet minél simább legyen. A közönség szempontjából az új pénzegység megválasztása nem nagy jelentőségű, sokkal fontosabb az az elhatározás, amely a külföldi fizetési eszközök szabad forgalmát akarja rendezni.

Délamerikába akarják kiszállítani a magyar bort. Mayer János földművelésügyi miniszter ma délelőtt felkereste Bethlen István gróf miniszterelnököt és referált neki a magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalásokról érkezett jelentésekről. Ezt az alkalmat felhasználta arra is, hogy egyéb a tárcájába tartozó fontos kérdésekről tájékoztassa a miniszterelnököt. A magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalások előreláthatóan decemberig fognak elhúzódní, mert a delegátusok nagy óvatossággal kezelnek minden kérdést. Érdekes, hogy legutóbb Délamerikából ajánlat érkezett a földművelésügyi miniszterhez a magyar bor kiszállítására nézve. A miniszter szakemberekkel vizsgálattja meg az erre vonatkozó részletes ajánlatot, amelyet egy kivándorolt magyar ember nyújtott be neki.

A dinár árfolyamai

Bécs 1257.25 | Prága 60.17
Budapest 1262.— | Berlin —.—

Okt. 1	Zürich	Beograd	Zagreb	Newyork
	zárlat	zárlat	zárlat	zárlat
Beograd	9.20	—	—	177.50
Zürich	—	1088.50	1094.—	1931.—
Newyork	5.8.75	56.35	56.675	—
London	25.10	273.35	273.50	484.1/8
Páris	24.55	267.50	269.60	473.50
Milano	21.00	229.50	230.50	405.—
Prága	15.37	167.30	167.3/8	296.25
Berlin	—	1345.—	13.47	23.80
Budapest	0.007260	—	7.99	14.—
Brüsszel	23.30	251.—	—	447.7/8
Bécs	—	0.0796	0.0800	14.1/8
Bukarest	2.475	27.265	29.50	48.1/8
Amsterdam	—	—	—	40.20
Szofia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szalonik	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Chicago terménytőzsde

1925 október 1. 10 óra

December	Buza	December	Tengeri
május 1926	136.75	május 1926	78.50
Julius	139.5/8	Julius	83.1/8

nyanyzat: szilárd. (AVALA)

Beogradi tőzsde

1925 október 1. 5 óra

Bécs 0.0796.—	Prága 167.25
Páris 268.—	Zürich 1087.—
Milano 229.50	London 273.40
Newyork 56.35	Budapest —.—

Novisadi terménytőzsde

1925 október 1. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen fc. Nov. kötés 240.—, 400 mm
bácskai Usancen Top. p. kötés 240.—, 200 mm

Árpa

bácskai tavaszi minta szerint kínálat 220.—

Zab

bácskai duplikát k. kötés 157.50-165, 700 mm
szerémi duplikát kassza kötés 160.—, 100 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassza kötés 175.—, 200 mm
bácskai ruma paritás kötés 180.—, 650 mm
szerémi kínálat 185.—

Buzaliszt

bácskai nullás gg. d. k. kereslet 410.—
szerémi minta szerint kötés 120.—, 200 mm

Bab

válogatott kínálat 225

Kender

kender kínálat 1400

nyanyzat: nyugodt

Hirdetőink figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetések csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.

A „Délbácska“ kiadóhivatala.

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DELBÁCSKA“ lapkiadóvállalat

A DUNA VIZÁLLÁSA

Szeptember 16-án reggel	—	—	—	391
Szeptember 17-én	—	—	—	376
Szeptember 18-án	—	—	—	364
Szeptember 19-én	—	—	—	355
Szeptember 20-án	—	—	—	345
Szeptember 21-én	—	—	—	333
Szeptember 22-én	—	—	—	318
Szeptember 23-án	—	—	—	302
Szeptember 24-én	—	—	—	292
Szeptember 25-én	—	—	—	284
Szeptember 26-án	—	—	—	280
Szeptember 27-én	—	—	—	276
Szeptember 28-án	—	—	—	266
Szeptember 29-én	—	—	—	264
Szeptember 30-án	—	—	—	262
Október 1-én	—	—	—	258

Fischer Vladimir és Társa

NOVISAD

Kralja Petra ulica 23. (az udvarban)
Telefon 364.

„Hafa Solid“ harisnyák és keztyük nagykereskedése és „KETTENMARKE“ (F. Peter's Nachfolger, Wien) gallérgyár gyári lerakata.

Csak nagyban! — Gyári árak!

Szombaton Szüreti mulatság, Malac-sült és Csirkepaprikás Kitünő bor!
 okt. 3-án Szives látogatást kér: Fehér Gyula vendéglős és Peikart Ferencz üzletvezető Ustavska (Alkotmány) u. 42. Elsőrangú tamburazene
 Tánc reggelig!

APRÓ HIRDETÉSEK

VILLA, amely 6 szobából, konyhából, mosókonyhából, cselédszobából, éléskamrából, angol kőzet, fürdőszobából, házmesteri lakásból, nagy pincéből és a többi szükséges mellékhelyiségből áll, vízvezetékkel és mély kúttal ellátva, villanyos megálló mellett jutányosan eladó. Megtekinthető naponta d. u. 3-5-ig a háztulajdonosnál, Futoški put 91. 1-3

Butorozott tiszta szoba csakis uri hölgynek KIADO Cim a kiadóban. 1-3

Egy 1 éves him DOBERMANN KUTYA elveszett, 65 cm. magas, a bal hátsó lábán törés általi dagánat, jobb oldalt a hátán két égési seb. Ha valaki tud felőle, kéretik honorarium ellenében Blum Frigyes vendéglős, Torza értesíteni. 1898-1

ABLAKÜVEG minden méret és mennyiségben legolcsóbban kapható Andrija Martinkónál, Saffarikova ulica 2., szemben a zsidó templommal. 1831-1-12

HIRDETÉSEK

Fotivec Antal „Napredak“ kalapgyárának ierakata, Kr. Petra 19.

Legnagyobb választék női kalapokban. Legszébb színek, posztóból készült párisi minták, díszítve 140-200 din. Elsőrendű velour kalapok 300-350 din. Állandóan nagy választék.

Legolcsóbb árak. — Saját érdekében okvetlenül keresszen fel.

Egy ügyes varrónő
és egy tanulóleány
felvétetik azonnal.

Grobljanska ulica 4. sz.

Varroda áthelyezés!

Értesitem a t. hölgyközönséget, hogy varrodámat a városháza melletti ajjáróház emeletére (Mocko cipésműhely felett) helyeztem át, ahol mindennemű felsőruha és fehérnemű varrását ezen túl is legizlésebben és meglepően olcsón vállalom. Továbbra is szives pártfogást kérek. Tisztelettel 1838 **Vékes Vera.** 1-6

Modern berendezésű oxigen gyár

A „Stražilovo“ oxigen gyár teljes üzeme Sr. Karlovciban megkezdődött. A tartályok megtöltés végett bérmentve oda-küldhetők. Levelezés kizárólag **Lichtschein Márton** Novisad, intézendők. 1881-1

Írógépet

keresek bérbe. — Cim megtudható:

Kardos hirdetővállalatnál
Novisad, Kr. Petra u. 19.

Csinos vaságyak sodrony matraccal

részletfizetésre **600 dinárért** kaphatók **Peklónál** Novi Sad, Ustavska ulica 29. szám.

Garantált tiszta fehér

kőso

és finoman őrlött kőso, vagononként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad
Futoški put 66. Telefon interurban 534.

Van szerencsém a m. t. vevőim és a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy **Futoški put 12. szám alatti**

uri divatszabó üzletemet

ugyanezen házban levő nagyobb helyiségbe (volt Prodanovics-féle helyiség) helyeztem át, ahol az eddiginél jelentékenyen megnagyobbított valódi angol szövőkészlettel, szolid áráimmal álllok a n. é. közönség szives rendelkezésére.

HÖLZL SIMON, uri divatszabó.

AKÁCSFA KOMLÓRUDAKAT

7 és 8 méterest, mindenféle vastagságban, franko waggon India és franko erdő, Indijánál, eladnak:

Holzindustrie Gesellschaft és Wolf Samu és Fia cégek, Novisad.

Gyönyörű szép, fehér, lakkozott

puhafa szekrény
jutányos áron eladó.

Cim: Schmolka, Futoški put 2.

Különbejárati szoba

a központban — irodának vagy lakásnak, üresen, vagy butorozva — azonnal kiadó. Cim: FAUST hirdető irodában, Kr. Alexandra 12. — Telefon 75.

Ha soffőri vizsgát

rövid idő alatt olcsón és szakszerűen akarja letenni, ugy forduljon

Fellegi Józsefhez

Magyar u. 27. naponta d. u. 6-7-ig. Estélyi tanfolyam tervbe véve. 1824-1-6

Tanulóleány helybeli kalapsalonba kerestetik. — Cim: FAUST hirdető irodában, Novisad, Kralja Alexandra 12. I. em. 1892-1-2

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint Festés minden színben UJ női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

Olcsó könyvvásár

a légujabb könyvekből

A. France	Jack London
Mereskovszky	Dumas
Barbusse	Bettauer
Ujhelyi	Forró Pál
Ady Endre	Herczeg Ferencz
Mikszáth	Bródy
Karinthy	Courths-Mahler
Marguerit	Crocker

Bohme

Megrendeléseket gyorsan s olcsón eszközünk.

Lipkovics tőzsde
Kr. Alexandra u. 20.

Férfi és Női Confectio- szakmában jártas segéd

ki a kirakat rendezéshez is ért és ügyes eladó, jó fizetéssel azonnal beléphet

Róth Manó és Fiainál
1897 **Novisad.** 1-2

Ha kiadó lakása van,

jelentse be nálunk és mi díjmentesen azonnal kiadjuk, Parnogmlina ulica 10. (Az udvarban.)

A kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvel megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre irjanak, Póstaftók szám **75**

818-0

A legolcsóbb és legjobb kerítés a drótkerítés!

Ha házát, kertjét, villáját, szállóját, telepét, baromfiudvarát, szállását **be óhajtja keríteni**, ugy forduljon

KRAMER TESTVÉREK

sodronyáru gyárához Novi Sad, Mali Liman,

ahol mindenféle drótfonatokban bő választékot talál. Vas és horganyozott drót minden számban, ugyszintén tuskés drót is kapható.